

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

PII

DIVINA PROVIDENTIA

PAPAE IX.

ALLOCUTIO

HABITA IN CONSISTORIO SECRETO

DIE XVIII. MARTII MDCCCLXI.

Venerabiles Fratres!

Iamdudum cernimus, Venerabiles Fratres, quo misero sane conflictu ob invicem pugnancia inter veritatem et errorem, inter virtutem et vitium, inter lucem et tenebras principia, hac miserrima nostra praesertim aetate civilis exagitetur societas. Namque alii ex una parte tuentur quaedam modernae, uti appellant, civilitatis placita, alii ex altera iustitiae sanctissimaeque nostrae religionis iura propugnant. Ac primi postulant, ut Romanus Pontifex cum *Progressu*, cum *Liberalismo*, uti vocant, ac recenti civilitate se reconciliet et componat. Alteri vero merito efflagitant, ut immobilia et inconcussa aeternae iustitiae principia integra et inviolata custodiantur, et saluberrima divinae nostrae religionis vis omnino servetur, quae et Dei gloriam amplificat, et opportuna tot malis, quibus humanum genus affligitur, affert remedia, quaeque est unica veraque norma, qua filii hominum in hac mortali vita omni virtute instituti ad beatae aeternitatis portum perducuntur. Sed hodiernae civilitatis patroni huiusmodi discrimini haud acquiescunt, quandoquidem sese veros et sinceros religionis amicos affirmant. Ac Nos fidem eis adhibere vellemus, nisi tristissima sane facta, quae ante omnium oculos quotidie versantur, contrarium prorsus osten-

derent. Et quidem una est vera ac sancta super terram religio ab ipso Christo Domino fundata et instituta, quae virtutum omnium fecunda parens et altrix, ac vitiorum expultrix, et animorum liberatrix, veraeque felicitatis index, appellatur Catholica Apostolica Romana. Quid autem sentiendum de iis, qui extra hanc salutis arcem vivunt, iam alias declaravimus in Consistoriali Nostra Allocutione diei 9. Decembris anni millesimi octingentesimi quinquagesimi quarti, atque hic eandem doctrinam confirmamus. Iam vero ab iis, qui pro religionis bono Nos ad hodiernae civilitati dexteram porrigendam invitant, quaerimus utrum facta talia sint, quae Christi hic in terris Vicarium ab Ipso ad caelestis suae doctrinae puritatem tuendam, atque ad agnos ovesque eadem doctrina pascendas et confirmandas divinitus constitutum possint inducere, ut sine gravissimo conscientiae piaculo, et maximo omnium scandalo se cum hodierna civilitate consociet, cuius opera tot nunquam satis deploranda eveniunt mala, tot teterrimae opiniones errores et principia promulgantur, quae catholicae religioni eiusque doctrinae omnino adversantur. Atque inter haec facta nemo ignorat quomodo vel ipsae solennes Conventiones inter hanc Apostolicam Sedem et Regios Principes rite initae penitus destruantur, veluti nuper Neapoli accidit. Qua quidem de re in hoc amplissimo vestro consessu etiam atque etiam querimus, Venerabiles Fratres, et summopere reclamamus eo prorsus modo, quo contra similes ausus et violationes alias protestati sumus.

Haec autem moderna civilitas dum cuique acatholico cultui favet, ipsosque infideles a publicis muneribus obeundis minime prohibet, et catholicas scholas illorum filiis recludit, irascitur adversus Religiosas Familias, adversus Instituta catholicis scholis moderandis fundata, adversus quamplurimos cuiusque gradus ecclesiasticos Viros amplissima etiam dignitate insignitos, quorum non pauci vitam in exilii incerto aut in vinculis misere agunt, et adversus etiam spectatos laicos viros, qui Nobis et huic Sanctae Sedi addicti religionis iustitiaeque

causam alacriter defendunt. Haec civitas dum acatholicis institutis ac personis subsidia largitur, catholicam Ecclesiam iustissimis suis possessionibus spoliatur, et omnia adhibet consilia ac studia ad salutarem ipsius Ecclesiae efficaciam imminuendam. Insuper dum omnem tribuit libertatem quibusque verbis et scriptis, quae Ecclesiam omnesque ipsi ex corde devotos aversantur, ac dum licentiam animat, alit et fovet, eodem tempore se omnino cautam moderatamque exhibet in reprehendenda violenta et immiti interdum agendi ratione contra eos adhibita, qui optima vulgant scripta; et omnem in puniendo exercet severitatem, si ab his moderationis fines vel leviter praeteriri arbitretur.

Huiusmodi igitur civitati posset ne unquam Romanus Pontifex amicam protendere dexteram, et cum ea foedus concordiamque ex animo inire? Vera rebus vocabula restituantur, et haec Sancta Sedes sibi semper constabit. Siquidem ipsa verae civilitatis continenter fuit patrona et alitrix; atque historiae monumenta eloquentissime testantur ac probant, omnibus aetatibus ab eadem Sancta Sede in disiunctissimas quasque et barbaras terrarum orbis regiones veram rectamque fuisse inductam morum humanitatem, disciplinam, sapientiam. At cum civilitatis nomine velit intelligi systema appositae comparatum ad debilitandam ac fortasse etiam delendam Christi Ecclesiam, nunquam certe quidem haec Sancta Sedes et Romanus Pontifex poterunt cum huiusmodi civilitate convenire. *Quae enim, uti sapientissime clamat Apostolus, participatio iustitiae cum iniquitate, aut quae societas luci ad tenebras? Quae autem conventio Christi ad Belial?*¹⁾

Qua igitur probitate perturbatores, et seditionis patroni suam vocem attollunt ad exaggerandos conatus frustra ab ipsis adhibitos, ut se cum Romano Pontifice componant? Hic enim, qui suam omnem vim haurit ex aeternae iustitiae principiis, quonam pacto posset illa unquam deserere, ut sanctissima de-

¹⁾ Epist. II. ad Corinth. c. VI. v. 14. 15.

bilitetur fides, atque adeo Italia in discrimen adducatur amit-
tendi maximum suum splendorem et gloriam, qua undeviginti
ab hinc saeculis refulget ob centrum et sedem, qua praestat,
catholicae veritatis? Neque obiici potest, hanc Apostolicam Se-
dem in rebus civilis principatus clausas habuisse aures illorum
postulationibus, qui liberiolem administrationem exoptare signi-
ficarunt. Ut vetera omittamus exempla, de hac nostra infelici
aetate loquemur. Ubi enim Italia a legitimis suis Principibus
liberiores institutiones obtinuit, Nos paternum animum gerentes
filiolum partem Pontificiae Nostrae ditionis in civilem admini-
strationem cooptavimus, et opportunas dedimus concessionem,
propriis tamen prudentiae modis ordinatas, ne munus paterno
animo concessum per malorum hominum operam veneno infi-
ceretur. At vero quid inde factum est? Effrena licentia innocua
Nostra largitate potita est, et Aulæ, quo publici Ministri ac
Deputati convenerant, limina sanguine respersa, et impia manus
in eum sacrilege conversa qui beneficium concesserat. Quod si
recentissimis hisce temporibus consilia circa civilem procuratio-
nem Nobis data fuerunt, haud ignoratis, Venerabiles Fratres,
illa a Nobis admissa fuisse, eo tamen excepto ac reiecto, quod
non ad civilem administrationem respiciebat, sed eo spectabat,
ut spoliationis parti iam patratae assentiremur. Nihil vero est,
cur de consiliis bene acceptis, deque Nostris sinceris ad illa
exsequenda promissis loquamur, cum usurpationum moderatores
alta voce profiterentur, se non quidem reformationes, sed abso-
lutam rebellionem, omnemque a legitimo Principe seiunctionem
omnino velle. Atque ipsi erant gravissimi facinoris auctores et
antesignani, qui suis clamoribus omnia replebant, non vero po-
pulus, ut de illis merito dici possit, quod Venerabilis Beda de
Pharisaeis et Scribis Christi inimicis aiebat ¹⁾ „Non haec ali-
qui de turba sed Pharisaei calumniabantur et Scribae, sicut
Evangelistae testantur.”

¹⁾ Lib. 1. c. 48. in c. 11. Lucae.

Sed Romani Pontificatus oppugnatio non solum eo spectat, ut haec Sancta Sedes et Romanus Pontifex legitimo suo civili principatu omnino privetur, sed eo etiam tendit, ut infirmetur, et, si fieri unquam posset, plane tollatur salutaris catholicae religionis virtus: ac propterea impetit Dei ipsius opus, redemptionis fructum et sanctissimam illam fidem, quae pretiosissima est haereditas in nos derivata ex ineffabili sacrificio, quod in Golgotha consummatum est. Atque ita se rem habere satis superque demonstrant tum commemorata iam facta, tum ea quae in dies evenire videmus. Quot enim in Italia Dioeceses ob illata impedimenta suis Episcopis orbatae, plaudentibus moderna civilitatis patronis, qui tot christianos populos sine pastoribus derelinquunt, et illorum bonis potiuntur, ut ea in prava etiam usus convertant! Quot sacrorum Antistites in exilio versantur! Quot (cum incredibili animi Nostri dolore dicimus) apostatae, qui non Dei sed Satanae nomine loquentes, ac impunitate ipsis a fatali regiminis systemate concessa fidentes, et conscientias exagitant, et infirmos ad praevaricandum impellunt, et misere lapsos in turpissimis quibusque doctrinis obfirmant, et Christi vestem lacerare contendunt, cum minime reformident Nationales, uti dicunt, Ecclesias, aliasque id genus impietates proponere ac suadere! Postquam vero ita religioni insultaverint, quam per hypocrisim invitant, ut cum hodierna civitate conveniat, non dubitant pari cum hypocrisi Nos excitare, ut cum Italia reconciliemur. Scilicet, cum omni fere civili Nostro principatu spoliati gravissima Pontificis et Principis onera sustineamus piis Catholicae Ecclesiae filiorum largitionibus quotidie amantissime ad Nos missis, cumque gratis invidiae et odii signum facti simus eorum ipsorum opera, qui conciliationem a Nobis postulant; id vellent praeterea, ut palam declararemus, usurpatas Pontificiae Nostrae ditionis Provincias in liberam usurpatorum proprietatem cedere. Qua sane audaci et hactenus inaudita postulatione quaererent, ut ab hac Apostolica Sede, quae semper fuit et erit veritatis iustitiaeque propugnaculum, sanc-

retur, rem iniuste violenterque direptam posse tranquille honesteque possideri ab iniquo aggressore; utque ita falsum constitueretur principium, fortunatam nempe facti iniustitiam nullum iuris sanctitati detrimentum afferre. Quae postulatio iis etiam repugnat solemnibus verbis, quibus in magno et illustri Senatu nuperrimis hisce diebus declaratum est, *Romanum Pontificem esse Repraesentatorem praecipuae vis moralis in humana societate*. Ex quo illud consequitur, eum nullo modo posse vandalicae spoliationi consentire, quin fundamentum violet illius moralis disciplinae, cuius ipse veluti prima forma et imago dignoscitur.

Iam vero quicumque vel errore deceptus vel timore percussus praebere velit consilia iniustis perturbatorum civilis societatis votis consentanea, necesse est, ut hisce potissimum temporibus sibi omnino persuadeat, illos nunquam contentos fore, nisi viderint omne auctoritatis principium, omne religionis frenum, omnemque iuris iustitiaeque regulam de medio tolli. Atque huiusmodi subversores in civilis societatis calamitatem illud iam tum voce tum scriptis assequuti sunt, ut humanas mentes perverterint, moralem sensum debilitaverint, et iniustitiae horrorem eripuerint; atque omnia conantur, ut cunctis persuadeant, ius ab honestis gentibus invocatum nihil aliud esse, nisi iniustam voluntatem quae debeat omnino contemni. Heu! vere *luxit et defluxit terra et infirmata est, defluxit orbis, infirmata est altitudo populi terrae. Et terra infecta est ab habitatoribus suis: quia transgressi sunt leges, mutaverunt ius, dissipaverunt foedus sempiternum.*¹⁾

Verum in tanta tenebrarum obscuritate, qua Deus inscrutabili suo iudicio gentes sinit offundi, Nos omnem Nostram spem fiduciamque plane collocamus in ipso elementissimo misericordiarum Patre et Deo totius consolationis, qui Nos consolatur in omni tribulatione Nostra. Ipse namque est, qui Vobis, Venera-

¹⁾ Is. cap. 24 v. 4:5.

biles Fratres, concordiae et unanimitalis inter Vos spiritum ingerit, et quotidie magis ingeret, ut Nobiscum arcetissime aequae ac concordissime coniuncti parati sitis una Nobiscum sortem illam subire, quae arcano divinae suae providentiae consilio cuique nostrum reservata sit. Ipse est, qui caritatis vinculo inter se, et cum hoc catholicae veritatis et unitatis centro coniungit sacrorum christiani orbis Antistites, qui fideles sibi commissos evangelicae veritatis doctrina instituunt, eisque iter in tanta caligine tuto sequendum monstrant, nuntiantes virtute prudentiae populis sanctissima verba. Ipse super omnes catholicas gentes effundit spiritum precum, et acatholicis aequitatis sensum inspirat, ut rectum de hodiernis eventibus ferant iudicium. Haec autem tam mira in universo catholico orbe precum consensus, tamque unanimes erga Nos amoris significationes, tot sane variisque modis expressae (quod in anteactis aetatibus haud facile queat inveniri) manifestissime ostendunt, quemadmodum hominibus recte animatis opus omnino sit tendere ad hanc Beatissimi Principis Apostolorum Cathedram, lucem terrarum orbis, quae magistra veritatis et nuntia salutis semper docuit, et usque ad consummationem saeculi immutabiles aeternae iustitiae leges docere nunquam desinet. Tantum vero abest, ut Italiae populi ab hisce luculentissimis filialis erga Apostolicam hanc Sedem amoris et observantiae testimoniis abstinerent, ut inmo quamplura centena ipsorum millia Nos amantissimis litteris adiverint non eo quidem consilio ut conclamata a veteratoribus reconciliationem peterent, sed ut Nostras molestias, poenas, angores summopere dolerent, suumque erga Nos affectum omnimode confirmarent, et nefariam sacrilegamque civilis Nostri eiusdemque Sedis principatus spoliationem etiam atque etiam detestarentur.

Cum porro ita se res habeant, antequam loquendi finem faciamus, coram Deo et hominibus clare aperteque declaramus, nullam prorsus adesse causam quare cum quopiam Nos reconciliari debeamus. Quoniam vero, licet immerentes, Illius hic in

terris vice fungimur, qui pro transgressoribus rogavit veniam-
que petiit, probe sentimus a Nobis parcendum iis, qui Nos
oderunt, ac pro ipsis orandum ut divinae gratiae auxilio resi-
piscant, atque ita illius, qui Christi hic in terris vicariam gerit
operam, benedictionem promereantur. Libenter utique pro illis
oramus, iisque, statim ac resipuerint, ignoscere ac benedicere
parati sumus. Interim tamen non possumus inertes haerere,
veluti qui nullam de humanis calamitatibus curam capiunt; non
possumus non vehementer commoveri et angi, ac uti Nostra
non reputare maxima damna et mala iis nequiter illata, qui per-
secutionem patiuntur propter iustitiam. Quocirca dum intimo
moerore conficimur, Deumque obsecramus, gravissimum su-
premi Nostri Apostolatus munus implemus loquendi, docendi
et damnandi quaecumque Deus Eiusque Ecclesia docet et
damnat, ut ita cursum Nostrum consummemus, et ministerium
verbi, quod accepimus a Domino Iesu, testificari Evangelium
gratiae Dei.

Itaque si iniusta a Nobis petantur, praestare non possumus:
si vero postuletur venia, illam ultro libenterque, uti nuper
declaravimus, impertiemur. Ut autem huiusce veniae verbum eo
proferamus modo, qui Pontificiae Nostrae dignitatis sanctitatem
omnino decet, flectimus ante Deum genua, et triumphale nostrae
redemptionis amplectentes vexillum, Christum Iesum humillime
deprecamur, ut Nos eadem sua repleat caritate, ut eo prorsus
modo ignoscamus, quo Ipse suis pepercit inimicis, antequam
sanctissimum suum spiritum in aeterni Patris Sui traderet manus.
Atque ab Ipso impensissime exposcimus, ut quemadmodum post
veniam ab Eo tributam, inter densas tenebras, quibus universa
terra fuit obducta, inimicorum suorum mentes illustravit, qui
horrendi facinoris poenitentes revertebantur percutientes pectora
sua, ita in hac tanta nostrae aetatis caligine velit ex inexhaustis
infinite suae misericordiae thesauris caelestis ac triumphatrieis
suae gratiae effundere dona, quibus omnes errantes ad unicum
suum ovile redeant. Quaecumque autem futura sint investigabilia

divinae suae providentiae consilia, ipsum Christum Iesum Ecclesiae suae nomine rogamus, ut Vicarii sui causam, quae Ecclesiae suae causa est, iudicet, eamque contra hostium suorum conatus defendat, ac gloriosa victoria exornet et augeat. Ipsum item exoramus ut perturbatae societati ordinem tranquillitatemque restituat, et optatissimam pacem tribuat ad iustitiae triumphum, quem ab Eo unice expectamus. In tanta enim trepidatione Europae totiusque terrarum orbis, et eorum, qui arduo funguntur munere moderandi populorum sortes, Deus unus est, qui Nobiscum et pro Nobis pugnare possit: *Iudica nos Deus, et discerne causam nostram de gente non sancta: da pacem Domine in diebus nostris, quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus Noster.*

„Was ist Wahrheit?“ ¹⁾

Eine Meditation über und für die Zeit.

»Narraverunt iniqui fabulationes
sed non ut lex tua.« Ps. 118, 85.

»Veritas Domini manet in aeternum.« Ps. 116, 2.

(Fortsetzung.)

IV.

„Soll also die Menschheit noch fernerhin verdammt sein, das entehrende drückende Sklavenjoch zu tragen, im Zustande willenloser Knechtschaft zu verkümmern? Ewige Schmach dem aufgeklärten 19. Jahrhundert, wenn es nicht sollte im Stande sein das Volk endlich frei zu machen; frei von den Fesseln, welche

¹⁾ Joann. XVIII. 38.